

Meest duurzame kantoorgebouw van Nederland staat straks in Bussum

# Watertoren krijgt een 'kop' van glas

DOOR PIETER SABEL  
**BUSSUM - Een kantoor op 35 meter hoogte, glas rondom en een werkplek in het meest 'groene' kantoor van Nederland. Op weg naar de koffieautomaat, naar het toilet, naar het bureau: overal om je heen steden, wegen, heide, bos, spoor. Van de Utrechtse Dom tot de Amsterdamse Arena kun je kijken. En de warmte komt van afgedankt frituurvet.**



De grauwgrijze aluminium platen verdwijnen. FOTO STUDIO KASTERMANS

Het eerste klimaatneutrale, meest duurzame kantoorgebouw van Nederland staat vanaf medio 2010 in Bussum. Met als blikvanger de glazen constructie op de bovenste verdiepingen van de oude watertoren aan de Bussumergrindweg. De bouw is in volle gang. Vier verdiepingen, een waterto-

ren, een loopbrug en een milieuvriendelijk rioolfilter. Wat over ongeveer een jaar realiteit moet zijn, is nu nog tekening, een *artist impression* en twee paar enthousiast glimmende ogen in het architectenkantoor van Bob Custers. Michiel Haas zit naast hem. Hij was het die de toren eind 1997 kocht van drinkwaterbedrijf PWN en besloot er een duurzaam kantoorgebouw van te maken. Zijn Nederlands Instituut voor Bouwbiologie en Ecologie (NIBE) zocht op termijn een nieuw onderkomen. Dat gold ook voor Custers. Haas besloot mee te doen aan de door PWN uitgeschreven wedstrijd tot herontwikkeling van een van de vier Noord-Hollandse watertorens die het bedrijf op dat moment verkocht. Het zou PWN niet om de hoogste geboden prijs gaan en uiteindelijk werd De Haas de enige eigenaar van een watertoren terwijl hij niet de hoogste bieder was. Zijn kracht? Het plan, zegt hij zelf. „Dat plan is in de afgelopen jaren een flink aantal keer ingrijpend gewijzigd - we hebben het steeds moeten aanpassen omdat het wel haalbaar moest blijven. De toren in oude staat herstellen zou bijvoorbeeld nog een paar miljoen euro extra kosten. Maar vanaf het begin was duidelijk dat de watertoren het meest groene kantoorcomplex van Nederland moest worden.“ Custers: „De top wilde we halen.“ Haas: „Zoals bij Formule 1-auto's. Nieuwe, supermoderne technieken in die wagens sijpelen later door naar de 'normale markt'. Wij wilden op het gebied van duurzaam bouwen een nieuwe standaard zetten.“ En dat betaalde zich uit. Het definitieve plan werd gewaardeerd met een score van 640 op de milieu-index voor gebouwen (MIG), een index die aan de hand van gegevens over energieverbruik, warmte- en koudeverdeling, bouwmaterialen en meer aspecten een score toekent aan een gebouw. Ter vergelijking: de watertoren heeft een score die twee keer zo hoog is als de hoogste score tot nu. Haas licht toe: „Het gebouw



Artist impression van het meest 'groene' kantoor van Nederland.

kan volledig voorzien in zijn eigen energieopwekking. Bovenop de watertoren komt een

windmolen, op het dak van de laagbouw worden zonnecellen geplaatst en de warmte wordt geleverd door een bio-warmtekrachtkoppeling. Simpel gezegd een machine die voor warmte en koeling zorgt en volledig loopt op afgedankt, gefilterd frituurvet. Het gebouw krijgt geen eigen aansluiting op het rioolnetwerk - afvalwater en toiletwater wordt gezuiverd door een helofytenfilter, een vijver met speciale planten en zandlagen. Het gezuiverde water wordt weer gebruikt voor toiletspoeling.“ Haas leunt eens achterover. „Het is en was pionierswerk. Veel van wat we bedacht hebben, zoals het helofytenfilter, is nog nooit eerder op deze schaal en voor deze toepassingen in Nederland gebruikt. Er zit een deel van onze eigen pensioenreserves in. Maar het werken eraan was dat absoluut waard.“ De grond waar het kantoorgebouw naast de watertoren komt te staan, is geruimd met het Goois Natuurreservaat tegen een ander stuk van het perceel. Zodat het kantoor straks omgeven wordt door bomen. Haas: „Het bos is onze buurman. En dat blijft zo.“ Voor de bouw van het complex is niet gekozen voor isolerend materiaal, dat normaal gesproken het minste warmteverlies



Gevelversiering van de watertoren. FOTO STUDIO KASTERMANS

oplevert, maar voor glas. Volgens Haas en Custers zijn de glasoorten van tegenwoordig zodanig goed dat die keuze te verantwoorden viel. Custers: „De watertoren krijgt straks een liftschacht tot de eerste van drie

verdiepingen op de kop van de toren. Twee kantoorruimten en een vergaderruimte van glas en staal, bereikbaar per trap. In het aanpalende gebouw komen nog eens een aantal kantoren. Er waren zoveel gegadigden om

ruimte te huren dat we wel vier watertorens hadden kunnen vullen.“ NIBE, het bedrijf van Haas, krijgt een kantoor in de toren. Architectenbureau Vocus van Bob Custers trok zich terug om andere huurders de ruimte te geven. De kop van de toren, nu nog aan het zicht onttrokken door grauwgrijze aluminium plaatwerk, wordt aan de overkant van de weg gebouwd en in zijn geheel geplaatst. En zo verrijst in 2010, als alles goed gaat, een klimaatneutraal kantoorgebouw in het Gooise landschap. Sinds het eerste plan denken Custers („Ik heb mijn vrouw en kinderen vakantie beloofd als het allemaal af is“) en Haas („Straks zou ik heel graag weer wat aandacht willen besteden aan mijn gezin“) aan niets anders dan aan hun groene milieuproject. Straks verdwijnt het verguisde 'horlogeknopje van de wereld', zoals Van Kooten en De Bie het ooit noemden, van de Bussumse horizon. De architect die in 1967 besloot tot de aluminium beplating werd overigens ook geïnformeerd over de plannen. Hij is het er totaal niet mee eens, volgens Haas. „Hij vindt het mooier zoals het nu is. Laten we zeggen dat we daarover een wederzijds gerespecteerd verschil van mening hebben.“

ILLUSTRATIE VOCUS ARCHITECTEN BNA



Het kantoor is straks omgeven door bos.

ILLUSTRATIE VOCUS ARCHITECTEN BNA

HANS



HANS HOOGENBOOM  
**Oplichter**

De gedachten gaan terug naar het prototype babbelaar, van het slag Jacobse & Van Es. Ik zie nog voor me hoe die twee ergens in het Gooi aanbelden en een nietsvermoedende dame aanboden om voor weinig de tuin winterklaar te maken. Met gratis tuinadvies. Hoe zei Jacobse het ook al weer? „Oh oh oh oh oh oh oh. Oh oh oh oh oh. Ik zie het al mevráhtje. Scheuáhgras.“ Dat werd strooien met neutronenkorrels, lees basterdsuiker. Daar

leeft de gazonnetje weer helemaal van op. De mevrouw speelde de goedgelovige, die je alles wijs kon maken. Misschien moeten we van die deurbel af. Kunnen oplichters niet meer aanbellen. Want wie komt er nou helemaal nog langs? Vrienden en familie gaan sowieso achterom. Er wordt slechts een verzameling collectanten gedupeerd. En de krantenbezorger aan het eind van het jaar, qua nieuwjaarswensen. Maar naar Jantje Beton en het Julianafonds kan je altijd een bedragje overmaken. Aan de andere kant: een oplichter die aanbelt laat een mooie verse vingerafdruk achter. Vooral als je hem eerst insmeert met een beetje roomboter. De deurbel natuurlijk, niet de oplichter. Oplichting is trouwens een breed begrip. Sommige mensen vinden alle politici per definitie oplichters. Ze komen weliswaar niet bij je aan de deur, maar wel gewoon elke dag in je huiskamer via de tv. Soms mis ik Janmaat, zoals-ie met dat getourmenteerde hoofd achter dat tafeltje met die vaas bloemen zat. Hup Holland Hup. Wat maakten we ons druk.

Mevrouw K. te H. laat weten dat er steeds meer naar volk langs de weg loopt vandaag de dag. Wat u zegt. In deze crisistijd poogt een toenemend aantal kansarme lieden op uiterst goedkope wijze aan de kost te komen. Ze komen ongevraagd bij eerzame burgers aan de deur en zien er voorsnag keurig uit. Wie in goed vertrouwen open doet en hen binnen laat wordt prompt genadeloos een poot uitge draaid. In vroeger tijden had je de scharensliep, van die wist je gewoon dat-ie je ging oplichten. Ook mening ongediplomeerd schoorsteenveger werd uiterst wantrouwend bekeken, wanneer hij ongevraagd zijn diensten kwam aanbieden. Of de sombere figuren die je hardnekkig probeerden om de letters A tot en met Z van de Encyclopaedia Britannica in de maag te splitsen. Anno 2009 trekt de boef originele werkkleding van Tante Pos aan, of hij loopt met een officieel uitzienende map van de ABN-Amro onder de arm het tuintpad op. Het zijn criminele toneelspelers, morsige types die maandenlang avond aan avond hebben zitten bladeren in Het Grote Smoezenboek.

## Slachtoffer en dader huiselijk geweld hebben zelfde kritiek op hulpverlening 'Alleen om economie draaiende te houden'



De politierechter beslist iedere week of de zitting in het Hilversumse kantongerecht over de toekomst van mannen en vrouwen. Zenuwachtig, boos of met een stalen gezicht spelen zij de hoofdrol. In deze aflevering: spanning in de rechtszaal.

DOOR EDWARD DE VRIES LENTSCH  
**BUSSUM - Frans ziet er heel moe uit. Hij ziet het helemaal niet zitten dat hij wegens het slaan van zijn ex in Bussum voor de rechter moet komen. De 36-jarige vindt het allemaal heel onterecht. „Ik ben er klaar mee. Ik had de aangifte ook niet meer ver-**

wacht. Alles wordt opgerakeld. Zij moet net zo'n harde straf krijgen als ik.“ April 2008 kregen de twee slaande ruzie omdat Frans van zijn vriendin direct het huis uit moest. Hij wilde de politie erbij halen. Hij wilde dat niet, onder andere vanwege een kleine hoeveelheid drugs die hij had lig-

gen. De vrouw zou 'door het dollen heen' zijn geweest. Bij de politie erkent Frans wel dat hij heeft geslagen. „Ik heb haar een paar keer flink in het gezicht geslagen. Eerst met de vlakke hand, daarna met de vuist.“ „Het was zelfverdediging“, voegt Frans daar tegen de rechter aan toe. „Ik zit hier voor de waarheid, maar ik krijg het gevoel dat ik gestraft moet worden. Nou, dan krijg ik die straf.“ De officier wil weten of hij ook heeft geschopt. „Nee“, zegt Frans. Ongevraagd gaat hij verder: „Ik ben doodziek.“ De rechter wil daar meer over weten. Frans bozig: „Een verkoudheid, u ziet het wel.“ Daarna beklaagt Frans zich over de psychische hulp die hij van Symfona heeft gekregen. „Alleen maar om de economie draaiende te houden. Je hebt er niks aan.“ Het is opvallend dat zijn ex precies dezelfde kritiek op Symfona heeft. De rechter leest in de slachtofferverklaring dat de aangeefster

niet alleen fysiek maar ook psychisch heeft geleden. Frans onderbreekt met: „Leu-ge.“ Hij heeft ook geen enkele boodschap aan de foto's die de rechter voor zich heeft liggen van de toegetakelde ex. „Ik zag er net zo uit.“ De rechter leest verder: „Ze herleeft het dikwijls. Is in therapie geweest. Het leed is niet door geld te vergoeden.“ Advocaat Xander Mohrmann zit namens het slachtoffer in de zaal, met name vanwege smartengeld (1250 euro). „Ze is arbeidsongeschikt geworden en heeft haar baan verloren.“ Frans gelooft er niks van. „Ze heeft alles zelf kapot gemaakt. En betaald? Ik heb alleen de tv en de dvd's meegenomen. De rest mag ze hebben.“ Officier van justitie M. Vonk gelooft wel dat het slaan en stompen was bedoeld om de vrouw rustig te krijgen. Het slachtoffer heeft ook naar Frans uitgehaald. Toch veroordeelt de officier zijn gedrag. „Het staat niet in verhouding. U had weg moe-

ten gaan.“ De officier eist een werkstraf van 70 uur waarvan 50 voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. „Ik ben blij dat u geen contact meer heeft. Dat zal haar en u goed doen.“ Van de schadeclaim vindt ze betaling van 750 euro redelijk. Politierechter A. van Zutphen maakt een einde aan de spanning. „Zij heeft ook een aandeel, maar uw aandeel is heel verwerpelijk. En uw reacties hier, baren mij zorgen.“ Ze neemt de eis gedeeltelijk over, netto gaat het om vijftig uur werkstraf. De schadevergoeding vindt de rechter iets aan de hoge kant, ze wijst 400 euro toe. Frans is intussen zijn emoties niet langer de baas. Hij laat zijn tranen lopen. Het is in zijn ogen één grote poppenkast. „Voor jullie is dit werk“, klinkt het verwittend. „En wie zijn die mensen in de zaal die ik niet ken?“

In dit artikel is de naam van de verdachte veranderd.